

ZENDING EN EVANGELISATIE

Het Mysterie der godzaligheid.

III.

3e. Hoe aarde en hemel zijn ontsloten.

Er is nog meer gebeurd. Dat ook tot het mysterie der godzaligheid behoort. De Zoon Gods is als Middelaar in ons sterfelijk vleesch ingegaan, en heeft zich door Zijn Middelaarswerk onsterfelijkheid verworven. Dit is als evangelie door de engelen gezien, en door de heidenen gehoord. Maar nu ook nog dit: Het is geschied, en het geschiedt nog dagelijks, dat engelen en mensen er de Gode welbehaglijke conclusie uit trekken. De engelen immers „nemen den Middelaar Gods op in hun heerlijkheid“, en er zijn mensen op aarde, die hun harten voor Hem ontsluiten in een waar geloof.

Want gelooven, d.i. ons hart open houden voor onzen Middelaar. Dan heeft Hij toegang tot ons; dan woont Hij, dan werkt Hij in ons. Dan geldt van ons: Ik leef niet meer; de Christus leeft in mij. Och, een geloovige klaagt nog wel: Wie zal mij, ellendig mensch, verlossen uit het lichaam dezes doods, uit m'n sterfelijk, zondig vleesch? Ik dank God door Christus Jezus, onzen Heere: Hij verlost ons uit dat lichaam, en maakt van ons geestelijke mensen, in wie niet de verderfelijke, doch het eeuwig leven reeds overheerscht. Het is een geloofslied: Dood, waar is uw prikkel, hel, waar is uw overwinning? De prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet. Doch, Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus. Dit sterfelijke moet onsterfelijkheid aandoen; en als dit verderfelijke onverderfelijke zal hebben aangedaan, dan zal geschieden, zoals geschreven is: De dood is verslonden tot overwinning. Het herschapene vergaat nimmermeer. Nu, dat begint reeds met het geloof in den Middelaar. Want gelooven is het kennen met ons hart van God en van Jezus Christus, Dien God gezonden heeft. Daar begint het eeuwig leven mee: „Wie in den Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven“.

En wanneer ons hart voor den Middelaar open staat, dan staat eigenlijk heel de schepping voor den Middelaar en dus voor God Drieëinig open. Want de mensch is het hoofd der schepping. Door het gelooven van de kerk gaat heel de schepping zich weer voor God ontsluiten, zoals door het ongelooft van Adam en Eva heel de schepping onder de vloek kwam, wyl ze zich in Adam voor God had toegesloten.

Neen, nu gaat het niet meer over de prediking, noch over de zending. Maar nu gaat het over het werk des Heiligen Geestes in de opening onzer harten.

Dat werk des Geestes volgt op de prediking: „Hoe zullen zij gelooven, indien ze niet gehoord hebben; en hoe hooren, indien hun niet gepredikt is?“ Maar het werk des Geestes volgt dan nog niet út die prediking. Waar geen dienaar des Woords, geen zending komen kan, daar herschept de Heilige Geest het geloof.

En dus zegt de apostel Paulus ons hier, dat hij niet één heiden heeft bekeerd, en niet één zondaar in de wedergeboorte heeft gebracht. Hij heeft enkel mogen zien, dat er van zijn hoorders tot het geloof gekomen zijn, zoals Lydia, wier hart door God geopend was, opdat zij het Woord der prediking zou aannemen. Hoe zouden wij, mensen, ook kunnen? Het geloof toch is niets minder dan de toesluiting van ons hart voor den duivel, de uitbanning van den satan, en de ontsluiting van ons hart voor den HEERE God.

Dan zijn we weer bij Adam terug. De afval van God is begonnen met het ongelooft in God, en het geloof in den duivel. Hij eindigt ook weer met het ongelooft in den duivel, en het geloof in God. Dan zitten we weer aan God vast. In de nieuwe gehoorzaamheid. Dan hangen we God weer aan, hebben Hem lief, vertrouwen Hem. En dan eindelijk kunnen we weer zeggen: Hoe lief heb ik Uw wet.

Niet één keer, maar eeuwig. Want het herschapene is sterker dan het geschapene. Omdat de Middelaar des Nieuwen Verbonds sterker is dan de eerste Adam. Hij heeft den dood achter Zich, en het eeuwige leven vóór Zich. Daarom hebben ook zij, die gelooven, den dood reeds achter zich, het eeuwige leven vóór zich. Want ze zijn in Christus Jezus geworteld en gegrond: één plant met Hem geworden. „Indien wij met Christus gestorven zijn, zoo gelooven wij ook, dat wij met Hem zullen leven, wetende, dat de Christus, opgewekt zijnde uit den dood, niet meer sterft: de dood heerscht niet meer over Hem. Alzoo ook gijlieden, houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, doch Gode levende zijt in Christus Jezus, onzen Heere.“

Maar nu nog iets. Want die vraag heeft men tegenwoordig actueel gemaakt. Paulus zegt nu wel, dat de Middelaar Gods is geloofd in de wereld, maar: hoe weet hij dat? Daar kan hij zich toch

in vergissen? Het kon och wel eens alles bedrog zijn? Wat garandeert Paulus, dat niet alle menschen, die hij ontmoet heeft, en die zeggen, dat ze gelooven, met een leugen in de rechterhand verdoemd worden?

Och ja, wij weten het weer beter dan Paulus. Hier hebben veel kerkmensen, en dominees voorop —, weer een dieperen blik in de waarheid dan... ja, dan God de Heilige Geest; dan Paulus, gedreven door den Heiligen Geest! Maar weet u, hoe Paulus dat weet, dat de Christus geloofd is in de wereld? Dat er echt geloof is? Nu, heel eenvoudig: omdat het geloof openbaar is. Er zijn in de kerk niet openbare hypocrieten en verborgen geloovigen; maar er zijn openbare geloovigen en verborgen hypocrieten. Als het andersom was, ja dan had Paulus in onzen tekst... gefantaseerd. Wie durft zich vermelen, zulks van den apostel Paulus te denken? Wie heeft u, o mensch, gesteld, om een rechter te zijn over het Woord van God in onzen tekst? Legt dan uw gedachten gevangen onder het Woord des HEEREN, en geloof zonder bedenkingen, dat het geloof publiek, de hypocrisie verborgen is.

Het geloof is uit het gehoor. Vandaar het bevel van den Christus: „Predikt het evangelie aan alle creaturen“; en: „wie geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; doch, wie niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden“. Het is den Heere in de verkondiging van het evangelie om de ontsluiting onzer harten te doen. Maar wie zich aan de klem der prediking onttrekt, en zijn hart verhardt, die zal verdoemd worden; d.i. voor eeuwig aan den dood uitgeleverd. Uit de sterfelijkheid verzinkt hij in de verdoemenis.

Deze twee zijn de vruchten der zending. De één zoowel als de andere. O, ik kan begrijpen, dat er zendingen zijn, die, zoals Jona, aan Gods roeping willen ontluchten. Want het humanisme is onze tweede natuur. We staan ook in de zending voor de keuze: Wie de menschen lief heeft boven Mij, is mijns niet waardig. Ja, Heere, Uw kerk gaat. Wij zullen prediken. Maar ons zwakke vleesch. En onze zondige liefde tot de wereld. Doch, om Jezus' wil. Om de eer en heerlijkheid van onzen Middelaar. De aarde ontsluit zich voor Hem en den Vader: zij ontsluit zich door het geloof der kerk.

Zal Christus, als Hij wederkomt, nog geloof vinden op de aarde? Ja, Hij zal het vinden, en heeft het reeds gevonden. Immers, de HEERE laat Zijn schepping niet los, maar Hij zal in haar verheerlijkt worden door het geloof van Zijn volk, dat Hij vergadert ook uit degenen, die verre zijn. Wij hebben op ons Kerstfeest het arbeidslied van onzen Middelaar gehoord, bij Zijn geboorte door de engelen gezongen; nu gezongen door Jezus Christus Zelf: Eere zij God in de hoogste hemelen, door den vrede op aarde in de menschen van Gods welbehagen, d.i. door het geloof in de wereld.

De engelen hebben het gezien, en ter harte genomen. Dat God in Jezus Christus den mensch weer met eer en heerlijkheid kroont, en hem opnieuw niet meer een weinig minder, doch boven de engelen heeft geplaatst. Daarom hebben zij Jezus Christus in de heerlijkheid opgenomen, en ook hun engelenrijk voor Hem ontsloten. Voor Hem en de Zijnen. Want wij zullen met den Christus over de engelen heerschen. Opdat in ons hemel en aarde zich voor God ontsluit.

Wij lieten in het begin de vraag rusten, waarin Paulus dit alles noemt met den naam van verborgenheid. Daar is, in al, wat hij hier vermeldde, toch niets verborgens? Dan had er toch b.v. moeten staan: God is verborgen in het vleesch, is niet gerechtvaardigd in den geest; voor de engelen bedekt gehouden, onder de heidenen niet gepredikt, door de hypocrieten in de wereld niet geloofd, en ook de hel houdt zich voor Hem gesloten. Maar er staat juist het tegendeel: Het is alles openbaar. De Middelaar Gods is gekomen, en Hem is een Naam gegeven boven allen naam; engelen en menschen zijn tot getuigen gesteld, en hemel en aarde hebben zich voor Hem ontsloten. Waarom dan een verborgenheid?

Intusschen: de vreeze des HEEREN heeft het mysterie, dat in den Middelaar Gods en der menschen tot ons komt, niet losgelaten. Deze verborgenheid is immers de liefde Gods. De apostel Paulus had ook kunnen schrijven: Alzoo lief heeft God Zijn schepping, dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, dat de engelen Hem hebben gezien, de heidenen van Hem hebben gehoord, de wereld in Hem heeft geloofd, en de hemel der heerlijkheid Hem heeft opgenomen. Want in ieder woord van onzen tekst komt de uitverkiezing Gods ons tegen, en Zijn eeuwig welbehagen. Uit ieder woord blijkt het, dat God is, naar de apostel Petrus schrijft, „de getrouwe Schepper“. Hij wil in Zijn eeuwig welbehagen de uitverkiezing van Jezus Christus tot Middelaar der verzoening. Hij wil, naar Zijn welbehagen, de prediking onder de heidenen. Hij immers wil, dat alle menschen zalig worden. Hij ook wil de uitverkiezing dergenen, die gelooven mogen in Zijn Zoon.

Zoo staat ook achter, zoo werkt ook in den zendingarbeid de uitverkiezing Gods door. Zij is

het hart der kerk. Zij is ook het hart der zending.

Groot is deze verborgenheid. Maar wij, die het evangelie moeten prediken, staan in deze verborgenheid niet krachtens ons ambt, doch slechts door de vreeze Gods. Alleen de godzaligheid kan in deze verborgenheid rust vinden, en uit haar leven.

En daarom is ook de arbeid der zending alleen naar Gods heilige wet, wanneer we haar verrichten in de godzalige aanbidding van de liefde Gods in onzen Middelaar. Hij laat de werken Zijner handen niet varen. Hij gedenkt het verbond der werken en des levens. Vanwege dit welbehagen Gods in Zijn verbond zal de prediking des evangelies voortgang vinden tot aan de wederkomst van Jezus Christus; zal er geloof gevonden worden in de wereld. Vanwege dit welbehagen erkennen wij, staande bij de openbaring Gods in het vleesch, bij Zijn prediking onder de heidenen, bij de gave van het geloof in de wereld: Wij zien het, maar doorgronden het niet.

De aanbidding van het welbehagen der liefde en trouw Gods is het laatste.

Daar eindigen wij ook deze predicatie mede:

Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;

Uw vrije gunst alleen wordt d'eere toegebracht; Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen d'eerkroon dragen.

Door U, door U alleen, om 'teeuwig welbehagen; Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven.

En onze Koning is van Israels God gegeven.

Amen.

S. U. Z.

„Der Mohr“.

Charivarius citeert in „De Groene“:

„Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan, Der Mohr kann geh'n“, mogen zij Othello nazeggen.

(„De Jonge Liberaal“.)

En hij merkt op:

Het is den jongen Liberaal wel te vergeven; je verwacht zulke nikkers zoo licht.

(„Der Mohr hat seine Arbeit gethan, der Mohr kann gehen.“ — Schiller, „Fiesko“, III, 4.)

Wist u het? Ik niet, die „Arbeit“ n.l.

Het Comité van Waakzaamheid.

„De Groene“ kondigt aan:

PROF. Dr H. J. POS,

hoogleraar in de wijsbegeerte aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam en oud-hoogleraar in de algemeene taalwetenschap aan de Vrije Universiteit, schreef voor „De Groene“ nevenstaand artikel over het Comité van Waakzaamheid, over welker grondslag en doelstelling sommigen een verkeerden indruk blijken te hebben.

Wij prijzen ons gelukkig, Professor Pos als voorzitter van dit comité bereid te hebben gevonden, onderstaande duidelijke uiteenzetting te geven.

Uit het artikel citeer ik:

Het Comité van Waakzaamheid is een organisatie van intellectuelen in de ruimste zin. Geen academische aanleggenheid, al werd het initiatief genomen onder leiding van den oud-hoogleraar Kernkamp en al telt het een zestigtal academische docenten onder zijn leden. De krachten, die tot de oprichting geleid hebben, waren van zeer verschillende aard: personen van uiteenlopende wereldbeschouwing en politieke richting vonden elkaar in één saambindend gevoel, dat zich verhelderde tot één gemeenschappelijk inzicht, en zich omzette in een gezamenlijk besluit: de bestrijding van het nationaal-socialisme en alles wat van zijn geest is. Dit gevoel was dat van bedreigd-zijn: de stelling van der vrijheid in sommige landen, de schending der meest elementaire mensenrechten, de knechting van wetenschap, kunst en geestelijk leven werden begrepen als zoveel manifestaties van een tot dusverre in Europa niet gekende geest, als een afschuwelijke bedreiging, ook ten onzent, waartegenover de verschillen hun belang verloren, die in ons vaderland aan de orde van de dag zijn, zolang het gemeenschappelijk goed, waarvan allen teren en dat aan de onderlinge strijd van partijen en richtingen de vrije speelruimte biedt, niet in het geding is. Daar kwam bij, dat het niet bleef bij een schouwspel in de verte. Hoewel in Nederland, historisch-cultureel en economisch beschouwd, de bodem geen voorspoedige groei aan dit exotisch gewas scheen te beloven, er waaiden genoeg kiemen over, die voeding vonden en omhoog schoten. Het grote naburige voorbeeld trok sommigen door zijn romantiek. Dit zullen er wel weinigen zijn. Maar een breede schaar van ontmoedigden zag hier een oplossing lichten, die met inzet van enig brutaal geweld en zonder inzicht of verantwoordelijkheid te verwerkelijken scheen. Dat een door de crisis in het nauw geraakte laag der bevolking voor die uitweg vatbaar bleek, is begrijpelijk. Onkundig als ze is van de ware oorzaken van haar nood, laat ze zich gewillig leiden door voorstellingen, die een geluksdroom wekken en zonder oordeel aanvaard kunnen worden. Er waren nog andere factoren: naast de verstomping der economisch-uitzichtlozen traden de

t juist daar
schepen —
le gelooven
ig behartigt.
ip chartert
1 boord van
nwoordiger,
le belangen
* lading.

n Engelsch
n, nautiker.
ros, super-

mag men
in. Een ku-
die leiding

, adviseeren
te blijven.
rmden voe-
meerendeel"

st de stuur-
er dan één
die dagen
ik. In dien
genwoordig
orkomt. En
men in een

ken wordt,
zou zeggen
derheid van
aan boord
n den koers
stem van de
Commentaar

Ten eerste
maar over
schil maakt.
bemannig
uitgezonderd
is, wat men
ajor" bijeen.
in het com-
lemaal niet
rui negeert.
de legende.

dus — had
egelijk laten

m te overwin-
c van daar te
en aankomen
Creta, strek-
et Noordwes-

waide, meen-
ben, en afge-
Creta henen"

enwind van

ndstreken in
nimmer zoo
staan. Lucas
dje „nótos“.
i. 28: 13. Met
e zuiden.

1. Bijna geen
elkig zijn ze
tand dan in
rdt met een
Eenige man-
trekken het
ndaar hoeg-

kt zich een
n tegen het
haven die
" (Tekst en
open ligt"
idwest- und
gegen Süd-
tre le vent
l" (Fransche
south-east"
ba kai kata

n de zuid-
den over-
iling Direc-
gebouwd en
te loopen.
ven die door
lag, zoowel
n het noord-
egenwoordig
1 tegen win-
het eilandje

vens vastge-
ven.
N. POPTA.

Lucas, blz. 72.
ot, Vol. IV.

wrokgevoelens van allerlei eezuchtigen en onbevredigde intellectuelen. Voegt men daarbij de aanwakking, die welberekenende reactionairen, openlijk door hun gezag, en meer bedekt door beïnvloeding der publieke mening of door geldelijke steun schonken, zo wordt duidelijk, hoe in het vrije Nederland een beweging tot groei kon gedijen, waarvan het onja tegen-Nederlands karakter in het oog springt.

Vervolgens deelt de schrijver mee, dat namens dit Comité brochures zijn geschreven door de Heeren Prof. Kohnstamm, Anton van Duinkerken (sinds uitgetreden, Prof. Brom zal „waarschijnlijk“ nog publiceeren), Dr Horreus de Haas, Dr J. J. Buskes, Dr Menno ter Braak. En hij gaat verder:

We raken hiermee een der misverstanden, die, gedeels voortgekomen uit argeloos vooroordeel, ten dele echter ook met opzet bedacht en verbreed, de bedoeling en de aard van onze actie in de ogen van het publiek hebben verduisterd. Het ergste misverstand ligt in de bestempeling van onze actie als communistisch. De gewaande grond hiervoor lag in de aanwezigheid van drie namen onder de eerste tweehonderd ondertekenaren, die als communistisch-gezind bekend staan (geen van hen is lid ener politieke partij). Inderdaad, het Comité weert niemand, van uiterst rechts tot uiterst links, die naar eigen persoonlijke beslissing met Waakzaamheid de verdediging der vrije ontwikkeling van cultuur, wetenschap en samenleving, waartoe in de huidige situatie het nationaalsocialisme ons noopt, wil ter hand nemen. Ons front is in beginsel niet sterker aan linkse dan aan rechtse elementen, zoals bij een on-politieke organisatie vanzelf spreekt. Welke krachten in feite de actie zullen leiden, wordt, welbeschouwd, bepaald door hen die zich eraan onttrekken terwille van een element waarvoor ze, al is het in minime mate vertegenwoordigd, met blinde en redeloze vrees uit de weg gaan. In plaats van pal te staan en juist hierdoor hun invloed alle betekenissen te ontnemen aan wat ze een gevaar achten, verkiezen ze liever, vanuit een veilige verte te roepen over zulk een uitbraak des kwaads!

Daar lijkt me wat al te simpel. Er zijn er ook, ik weet het uit de beste bron, die bezwaar hadden mee te doen, zonder de „veilige verte te verkiezen“; ze meenden alleen maar, dat de relatiefstelling van wat in den diepsten grond hun bezwaar tegen het nationaalsocialisme was, zelve één van zijn oorzaken kon zijn in Nederland en elders.

Vervolgens:

Een tweede misverstand is, dat de doelstelling van het Comité van Waakzaamheid negatief zou zijn. De schijn, dat dit zo is, wordt gewekt door het bestanddeel anti- in de omschrijving. Wie de vrijheid verdedigt, is negatief tegen het negatieve. In zijn afweer getuigt hij vóór de vrijheid. Het negatieve zit niet in de afweer zelve, het zit in haar object.

Men lette ook hierop:

De waarden die bedreigd worden, komen vanzelf ter sprake bij hen, die de dreiging signaleren. Die waarden schenen vroeger vanzelfsprekend, ze werden nauwelijks meer opgemerkt, zolang ze dat waren. Men zou ze onder de algemene naam van menselijkheid kunnen samenvatten, een term voor een begrip van het leven, aan welks vorming in meer dan vijf en twintig eeuwen van Europese cultuur door Grieken, Joden, Romanen en Germanen is voortgebouwd. Hoe kan men negatief noemen de bestrijding van de negatie daarvan? — De herziene grondslag van het Comité, die onlangs door de ledenvergadering is vastgesteld, brengt de positieve ondergrond van de bestrijding van het nationaalsocialisme duidelijker tot uitdrukking. De beginselverklaring spreekt voortaan van: de verdediging en bevordering der geestelijke vrijheid, waarvan het nationaalsocialisme de voornaamste bedreiging is te achten.

In dat „de voornaamste“ zit m.i. de fout. Ik voeg er dadelijk aan toe, dat ik dezelfde fout ook zie bij nationaalsocialisten, die het communisme „het voornaamste“ gevaar noemen.

Tenslotte, hiermee zijn we het eens:

Het nationaalsocialisme is als politieke organisatie voorlopig teruggeslagen. Juist daarom is verdubbelde waakzaamheid nodig, de geest die zich tot heden op tastbare wijze in een groepsverband belichemde, zal na zijn uitwendige nederlaag zich in allerlei vormommingen trachten te vestigen, vooral daar zijn steunpunten kiezend waar men hem het minst verwacht.

Het nationaalsocialisme in de film.

Waar de nazi's baas worden moet alles voor hen spreken: uit alle hoeken waait dan dezelfde wind. Ook de film wordt als propaganda- en opvoedingsmiddel in dienst genomen. In „De Groene“ vertelt D. C. v. d. Poel er iets van:

„Julika“ — „Ernte“ — naar een draaiboek van Lothar Mayring en Géza von Bolvári, onder regie van de laatste, is van het begin tot het eind doortrokken van de nationaalsocialistische mentaliteit. De grote landheer van Tamassy is met zijn koetsier op een roekeloze tocht in noodweer verongelukt, nadat de dochter van de laatste, Julika, hen nog had trachten tegen te houden. Maar de heer beveelt en de ondergeschikte heeft zich te schikken naar zijn eigen ingewortelde stelregel, dat „dienen gehoorzamen“ is. De zoon van Tamassy, die als ritmeester der huzaren een zorgeloos bestaan voert in de glans van Weenen, vindt de bezittingen onder een zware schuldenlast, die hem van het familiegoed slechts het huis en een klein deel van de omringende landerijen laat. Het grote personeel moet ontslagen worden, alleen de wees Julika vraagt te mogen blijven dienen voor niet meer dan kost en een bed. Zij vraagt dat niet slechts omdat zij niet weet waarheen ze moet gaan, maar ook omdat ze met deze bezittingen is opgegroeid. Als Karl von Tamassy zijn lot aanvaardt om van het oude familiebezit te maken wat er nog van te maken is.

mede uit de overweging dat het leven van een ritmeester zonder geld ook zo glanzend niet meer is — troost Julika hem in de eenvoud haars harten: De grond die hem gebleven is maakt hem nog altijd „Groszbauer“ en met hard werken en sparen kan men elk jaar weer wat terugkopen. En werken kan Julika voor drie. Zij ploegt met Karl von Tamassy, zij zaait met Karl von Tamassy, zij verzorgt het vee van Karl von Tamassy en zij verzorgt Karl von Tamassy. Het eenvoudige kind van het land wordt beheerst door twee zuivere instinkten, los van elke conventie: haar liefde voor „der Herr“ en haar liefde voor het land. Als haar liefde voor de meester overgaat in liefde voor deze man, aanvaardt zij dat als een vanzelfsprekend feit met haar plaats, die voor deze liefde voorlopig geen andere mogelijkheid tot uiting biedt dan dienend werken en een heel bescheiden en simpele — en nauwelijks opgemerkte — behaagzucht. En als de pastoor haar wijst op het onbehoorlijke van het onder één dak wonen met de ritmeester en op de maatschappelijke consequenties daarvan in het dorp, dat geen medeliden en geen compromis kent, weet zij tegenover God zuiver te staan en zij herhaalt de levensregel van haar vader dat „dienen gehoorzamen“ is, zoals dit ook voor mijnheer pastoor zal zijn tegenover zijn Heer. Waarmede de „hogere“ vorm van dienst tevens gegeven is.

Ten slotte brengt het lot haar toch blijvend samen met de geliefde Karl von Tamassy, nadat een heftige episode met een meisje van zijn stand hem de ogen voor Julika heeft geopend. Want Julika is een deel van het geheiligde land, waarvan het stadsmeisje geen benul heeft en Julika is trouw aan hem en aan het land, ook als hij het een ogenblik in de steek dreigt te laten. Met Julika oogst Karl von Tamassy het resultaat van hard werken, dat bijna door zijn „vergissing“ verloren was gegaan en in het overvloedige, rijpe graan krijgt Julia een zeer mannelijke kus (men vergelijk deze met de gebruikelijke zoete happy-end-kus). En Julika knielt voor het kruisbeeld en bidt „fruchtbar werde Heilmaterde“.

Het verhaal volgt eigenlijk geheel het bekende internationale schema. Wij hebben op de film vele meisjes met „de baas“ zien trouwen, omdat de vele meisjes — en jongens — onder het internationale publiek graag deze zalige droom dromen van een wereld, waarin de slagbomen van de klasse zo gemakkelijk wegvallen en dit een zowel commercieel als maatschappelijk zeer voordelige manier is om dat verlangen te bevredigen. Dit verhaal volgens het internationale schema is hier echter van het begin tot het eind, ook in de uitbeelding, doortrokken van een andere geest, die de geest is van het nationaalsocialisme, en die hier merkwaardig goed bij het feodale begin aansluit.

De vrouw in de Herv. Kerk.

Quintum schrijft in „De Geref. Kerk“ (hervormd, confessioneel) over de jongste synode der Herv. Kerk:

Blij ben ik, dat de Synode op ander gebied weer een stap teruggezet heeft, en teruggekeerd is op haar besluit van het vorige jaar, om het ambt van diaken ook open te stellen voor vrouwen. Ge hebt natuurlijk gelezen van die beslissing. En er ook over hooren spreken in den voorbijgeganen tijd. Dit punt heeft de gemoeiender nog al tamelijk in beweging gebracht. De dagbladen hebben er artikelen aan gewijd, ook wel zulke, die niet vrij waren van verdachtmaking en den spot drijven met de tegenpartij. Die niet met den nieuwen tijd in alles meegaat (in dit geval: de emancipatie der vrouw) moet wel eens wat hooren! En de klassieke vergaderingen hebben wel gedebeateerd over dit punt. Men heeft dit wel gevoeld: hier was meer in 't geding dan alleen de vraag, of een zuster der gemeente niet bekwam was, om in de gezinnen der behoeftigen te komen, en daar steun te verleenen.

Ge moet dat heel goed zien. Telkens schoof men het daarheen terug. En die de vrouw niet als diaken begerden, laadden den schijn op zich van ondankebaar te zijn tegenover al 't goede, en toewijdingevolle wat deze zusters hadden verricht. En ondankebaar willen we niet zijn — en zijn we ook niet. We zijn heel blij, dat de reglementen ook nu de kerkeraden volop de vrijheid geven, de vrouw te hulp te roepen bij dit werk. In veel plaatsen kent men ook vrouwelijke „hulpdiakenen“, die uitnemend werk doen. Een vrouw kan dikwijls beter inkommen in de noden van een gezin, dan een man. Maar we moeten de zaak toch wat dieper bezien. Indien dit voorstel wet was geworden, was de vrouw kerkeraadslid geworden, en als zodanig ook opgenomen in het bestuur, de regering der gemeente. Vooral in de dorpsgemeenten is het onderscheid tusschen ouderling en diaken niet zoo heel groot, en spreekt de diaken mee in alles wat het toezicht op de gemeente, het waken over Christus' kudde betreft. Het heeft me getroffen, dat de kerk dit, blijkens de gegeven consideratiën, heel goed heeft gezien. Het overgrote deel der kerk heeft zich uitgesproken tegen deze voorstellen. Er werden heel veel bezwaren genoemd, maar vooral ook het zooveel genoemde. Men achtte het in strijd met de positie, die de H. Schrift toekent aan de vrouw.

In strijd met de Schrift, — maar er is wel meer aan te wijzen, en dat toch besloten of gehandhaafd wordt.

Rommelpot.

Dr D. Boonstra schrijft in „Kerk en Wereld“ (vrijzinnig) en vertelt iets over het jongste wereldcongres voor vrijzinnig christendom:

Zoals het Elia moest bemoeiden te weten dat er meerderen dan hij — nog wel 7000 — waren, die de knie voor Baäl nog niet hadden gebogen, zo doet het ook ons goed te weten, dat wij niet alleen staan, maar dat onze beginselen diep verankerd zijn in de ziel van tal van volken, dat wij één zijn met groepen als die in Polen en Roemenië, die gelijk wij-zelf een eerbiedwaardige geschiedenis van eeuwen achter zich hebben of met een slechts 30 jaren oude kerk als die der Philippijnen met meer dan 3 miljoen leden en

dat wij samen met hen te brengen hebben de boodschap, die de wereld nodig heeft.

Maar Oxford gaf ons meer. Het gaf ons dieper bewustheid omtrent die boodschap zelf, zowel voor het innerlijke leven als voor onze activiteit naar buiten. Die twee zijden heeft ons geloof, die twee zijden waren ook in bespreking. Het ligt in mijn bedoeling op de lezingen en de resoluties in de loop der eerstvolgende weken nog terug te komen; laat ik nu mogen volstaan met te zeggen, dat ik het wel zeer gelukkig vond, dat wij theologisch van Duitse en Hollandse en sociologisch van Angelsaksische kant werden voorgelicht. Dat vulde elkaar aan.

Met stijgende belangstelling heb ik bijv. geluisterd naar de lezing van Prof. Leese over „Ons geloof in God“. Gedachten van Troeltsch, Otto, Scheler en Tillich waren tot een gesloten geheel samengevoegd. En wel op een wijze, die aan den president de aardige opmerking ontlokte, dat niet alleen de professor in de filosofie, maar ook de dominé het woord had gevoerd en dat zijn lezing zowel de goede eigenschappen van een betoog als van een preek bezat. Wat hij zei over de wezensbepaling van het Christendom, over het heilige en de Agape, over eschatologie en Kairos raakte m.i. het hart van het Vrijzinnig Christendom.

De knie niet voor Baäl gebogen — ook hier kent men den vertrouwden zegstrant.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Stadskanaal: H. J. Jager te Voorthuizen en P. Veenhuizen te Soerabaja (N.O.I.).

Beroepen te:

Zaltbommel: O. van Noort te Schoonrewoerd.

Benoemd tot Hulpprediker te:

Enkhuizen: Cand. J. A. Bos te Mijdrecht. Montfoort: Cand. R. A. Flinterman, hulppred. te Voorburg.

Aangenomen naar:

Hoogersmilde: Cand. A. Bos te Groningen. Jutrijp-Hommerts: Cand. J. L. van Apeldoorn te Zeist.

Bedankt voor:

Schiebroek: E. T. v. d. Born te Helpman (Groningen).

Intrede te:

Bierum: B. Slingenberg. Tekst: 1 Cor. 4:1.

Afscheid van:

Oudewater: A. v. d. Weg. Tekst: 2 Thess. 2:15-17.

De J. Sybrandy met emeritaat.

De Classis Hallum der Geref. Kerken, bijgestaan door Dep. ad Art. 49 K.O., heeft eervol emeritaat verleend aan Dr J. Sybrandy, van Stiens, die 26 Sept. afscheid van zijn gemeente denkt te nemen, om daarna zich te vestigen te Huizum, Verl. Schrans.

Adres.

Het adres van den heer C. van der Boom, hulpprediker bij de Geref. Kerk te Rotterdam-Charlois, is thans Delftweg 42, Overschie. Hij blijft in de gelegenheid de Geref. Kerken te dienen en kan een eventueel op hem uitgebracht beroep terstond in overweging nemen.

48ste Centrale Diaconale Conferentie.

Op het agendum voor de 48ste Centrale Diaconale Conferentie, welke staat gehouden te worden op Woensdag 8 September 1937 te Zwolle in de Zuiderkerk, komt voor onder punt 5: Woord ter nagedachtenis aan onzen secretaris, wijlen den heer M. C. Wijnbeek, overleden 4 Juli 11., door Mr A. J. L. van Beek Calkoen.

De volgende vragen komen in behandeling:

1. Is het mogelijk en gewenscht dat een diaconie zich door een comité van broeders uit de gemeente, dat in nauw contact met de diaconie staat, laat voorlichten, inzonderheid bij de werkzaamheden, die meer in 't bijzonder door de economische depressie noodzakelijk zijn geworden?

2. Hoe moet in 't algemeen een Diaconie handelen t.o.v. een gezin dat door staking r'n inkomsten derft?

3. Kan de Conferentie enige algemene richtlijnen geven betreffende de administratie en de controle der gelden onder het beheer der Diaconie?

4a. Is het gewenscht en zoo ja, welke middelen meent de Conferentie te kunnen aanwenden, teneinde de bestaande Regeeringsmaatregelen inzake verstrekking van goedkope levensmiddelen ook ten goede te doen komen aan onze ondersteunden?

4b. Mag, voor het verkrijgen van goedkope levensmiddelen, de Diaconie aan het Gemeentebestuur de namen opgeven der ondersteunde broeders en zusters?

Na de pauze volgt een referaat van Prof. Dr G. M. den Hartogh van Kampen. Onderwerp: „Christus en de Sociale Nooden“ en een slotwoord door Dr H. A. Munnik van Zwolle.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Papendrecht: Cand. W. Ruiter te Putten.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Enkhuizen: J. Vrengdenhil te Kampen.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Arnhem, Eemnes-binnen en Meeuwen: Cand. H. S. J. Kalf te Amsterdam.

Baarlant: Cand. B. Dagevos, hulppred. te Terneuzen.

Grijskerke (Z.): Cand. H. A. v. Loon te Renswoude.

Hoogebeintum: J. M. Roelofs te Watergang.

Oosterbierum (toez.): R. Bijlsma te Eexta.

Tienhoven: J. Hengeveld te Stedum.

Aangenomen naar:

Boven-Hardinxveld: H. Kraaij te St. Annaland.

Kattendijke: J. M. Lammers, em.-pred. te Den Haag.

Bedankt voor:

Wijk (N.-Br.) (toez.): T. H. Oostenbrug te Goudarak.

Zuid-Beijerland (toez.): A. de Leeuw te Willige-Langerak.

Intrede te:

Oosterend: P. ten Have. Tekst: Deut. 32:1-3.

Afscheid van:

Oosterbierum: J. v. Oosterzee. Tekst: 2 Cor. 6:1.

Med.
Brug.
Meyn.
Dr.
Drs.
Erme.
's-Gr.
Phil.
Ds E.

Allie
Prof.

INHOUD:
im Abend
(1 Cor. 10
gemeene-g
Duitsche
de Kerk
Miskenden
Guido de
soonlijk v
De strijd
nood der
nieuws.

De men
leven bui
haring, o
voortbrei
nemen t
de jamme
schouwen
mate heb
Zij kun
zeten we
de dag v
dag van
belangrij
den: zoo
bezig me
veel plan
er is toch
Maar z
houdinge
die eens
vanzelf z
van over
waarop
zijn met
vervuld
deren gr
groep m
boven de
wiens st

De Am
jaar 1887
„Looking
spoedig i
den titel
van deze
overtuigi
over zijn
en dat n
ren. Dag
soort ve
titel dro
Hollands
Beide
geweldig
van Bell
in het la
werden.
moderne
voor des
vankelijk

In de
gretig ni
zich ver
sequenti
opgerich

1) Gebr
2000, 8ste
uitgaven
2) Voor